

לימוד היומי דקה ליתנו

שולחן ערוך	עלים לתרופה	משנה ברורה	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוה"א	יום להודש	יום
ד"ר משה שניידמן	תרע"ב	ה"א	ה"ה	ה"א	כ"ז	שבת
ב.ג.	תרע"ב	הורה	קלא	לה:	כ"ז	א
ה.ה.	תרפ"א	קב.	קלב	לו:	כ"ח	ב
ו.א.	תרפ"א	קב:	קלג	לו:	כ"ט	ג
ב.א.	תרפ"א	קב.	קלד	לו:	א'	ד
ב.ה.	תרפ"א	קב:	קלה	לו:	ב'	ה
ה.ה.	תרפ"ב	קד.	קלו	לה:	ג'	ו
ו.ז.	תרצ"א	הורה	קלו	לה:		

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

346 | פרשת וישב | כ"ז כסלו תשפ"ד

דבר המערכת

"ימי חנוכה הם ימי הודאה, שצריך האדם להמשיך דרך זה להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך תמיד, אפילו בתוך מעוף צוקה וצרה רחמנא ליצלן, גם אז יודה לשמו הגדול יתברך על גודל החסדים שעשה עמו עד הנה, ועל כל ההרחבות הגדולות שמוצא בתוך הצרה עצמה. ועל ידי זה דייקא, שגם בעת הצרה יביא תודה על העבר, על ידי זה יוכל לצעוק על הלבא, בבחינת מודה על העבר, על ידי זה יוכל לצעוק על לעתיד לבוא" (עלים לתרופה, מכתב ק"ז).

זהו דרך שצריך להתחנך בו. 'חנוכה' מלשון 'חינוך', אנחנו מתחילים מחדש להיכנס לעבודת ה'. בחנוכה אנחנו נכנסים מחדש ל'חיידר' של רבינו הקדוש ללמוד עצה זו, איך יכולים למצוא נקודת אור ושמחה הודאה בתוך כל צרה, ולחדש את הקשר הנפלא לאבינו שבשמים כדי שנוכל להתחיל להתפלל אליו. הצרות גורמות טיפשות ועיקום הלב, לא זוכרים שיש לנו ידיד נפש אב הרחמן המצפה לנו וכי בנים אנו לאבינו שבשמים אשר כל רצונו להיטיב אחריתנו.

אנחנו צריכים להיכנס ל'חיידר' הזה ולהתחיל את חינוכנו בתמימות ופשיטות ובפרט בעצה זו, להבין את קרבתנו לאבינו שבשמים, להודות לו, להכירו, להתקרב אליו, להאמין באהבתו, ועל ידי זה לפתוח את הלב ואת הפה אליו שיצילנו ויקרבנו ויגדלנו לטובה.

"וכמו כן הוא בכל אדם ובכל זמן, שעיקר החינוך לעבודת הבורא יתברך הוא על ידי תודה והודאה שהיא בחינת חנוכה, וצריכים אנחנו כולנו להאמין בזה מאד שבוודאי ה' יתברך עושה עם כל אחד ואחד ניסים ונפלאות וטובות בכל יום ובכל עת ושעה, ואם ירצה להסתכל יראה הרבה בעיניו ויזכור את עצמו היטב כמה מעלות טובות למקום עליו" (ליקוטי הלכות, כלאי בהמה ד, ט).

העודכים

גוף ונשמה

בחצות בקול רעש גדול לומר לי המלוכה ומשפט הבכורה, ללא טיפת בושא. אבן מקיר תזעק על תוקף הפיתויים להקדיש את החיים למען הגוף, לממון לכבוד ולנוחות גשמית.

זה לא רק חסרון מעלה רוחנית, יש כאן וויכוח נוקב שהנשמה תלויה בו, מי הוא המלך ומי הוא העבד. וכפי שרבי נתן מביא בדבריו הקדושים (בליקוטי הלכות, ברכות השחר, ג, יח) על מה שרבינו הקדוש מביא בסיפורי מעשיות (מעשה י"א) שבן המלך והשפחה הוחלפו, וכה הם דבריו: "הגוף הוא בחינת עבד, והשם יתברך ברא את האדם כדי שיבטל ויכניע את הגוף לגבי הנשמה, והאדם נברא כדי שיבטל הגוף לגבי הנשמה". ולדאבון לב הוחלפו הדברים, הגוף כבש את המלוכה, והוא אף גורם להרגיש כבדות ועול מעיק בכל העבודה הרוחנית, ולעומת זאת לחוש תענוג וחירות בכל הפיתויים הגשמיים. זהו השקר והחושך בעצמו, כהמשך דבריו שם.

זוהי כאמור מלחמה עצומה שהנשמה תלויה בה. רבינו הקדוש מלמדנו: "גוף ונפש, הם בחינת אדם ובהמה, בחינת אור וחושך, והם בחינת חיים ומיתה, והם בחינות שכחה וזכרון" (ליקוטי מוה"א, ו, לו). ברגע שהגוף שולט ובדעתו של אדם נקבעה תרבות זרה ומרה זו כאילו חיי הגוף הם העיקר, הרי הוא כמת בעבודתו הרוחנית.

זוהי השכחה עליה אנו אומרים בתפלתנו בימי החנוכה שהיונים גזרו 'להשכיחם תורתך', אם אמנם ידעו שבספר כתוב שצריך לעשות כך וכך, אבל בלב היו חיים רצונות הגוף הנגוף, ולעומת זאת העבודה הרוחנית היתה רק כעבד טפל לאדון הנכבד. וזהו החושך והשקר הנורא שיוון נלחם על ידו גם כעת וכרגע להפיץ תרבותו הקלוקלת. בכל כוחותיו הוא מנסה להעמיד את צרכי הגוף וחי החולין כשוה בשוה לצרכי הנשמה, אם לא יותר מכך רח"ל.

ועל כך בדיוק ניתנו לנו ימי החנוכה, להודות ולהלל על חיי הנפש שזכינו להם, להגדיל בכל כוחנו בפינו ובנשמתנו ובכל חושינו את הידיעה שחיי התורה שזכינו להם הם סיבת ההודיה העיקרית. לא לדבר בשפה רפה המשך בעמוד ח'

בימי החנוכה הקדושים, אנו זוכים להמשיך מחדש נסים ונפלאות לישועת נפשנו בעת הזאת, קדושת ההלל וההודיה והדלקת נרות הקודש הינם כלי זיין במלחמתנו נגד תרבות יון הרשעה הקיימת ובווערת בעולם בעומק טומאתה ביתר שאת ה", וחובתנו להתבונן למה צריכים שיהיו נשואות עינינו לישועה בימים אלו.

חכמת יון חידשה תרבות חדשה. התורה היא מקור החכמה האמיתית, ולעומת זאת יון יצרה בעולם טומאה של חכמה חדשה ומנוגדת לתורה, ובכך החשיכה עיניהם של ישראל מלצפות וליחל ולכסוף ולהתאוות לחכמה האמיתית שהיא חייהם ואורך ימיהם.

חכמת החכמים האמיתיים היא, להשתמש בעולם הזה ובצרכי הגוף אך ורק כדי לבוא למטרה האמיתית של הצלחה בחיי העולם הבא, ומכיון שהעולם מלא הטעיות מרות ופיתויים עמוקים המלוכשים באופנים שונים ומתעים ביותר, על כן העמיקו החכמים האמיתיים בקדושת חכמתם וסללו דרכים האיק להינצל מכל אותם בורות ופחיתים, והאיך לא להילכד בהבלי עולם חולף זה. הם היו חכמים שראו את הנוגד והסתכלו על התכלית של כל דבר, מבלי להיתפס בשוחד המעווור של מנעמי העולם הזה.

וכדבריו הבהירים של רבי נתן: "כי זה עיקר החכמה באמת, בבחינת 'איזהו חכם הרואה את הנוגד', שעיקר החכמה הוא כשמתכלים על סוף כל דבר, והעיקר הוא הסוף האחרון, אשר לזה אין זוכין בשום חכמה שבעולם הזה, כי אם על ידי חכמות הצדיקים האמיתיים שהם חכמת התורה באמת. כי עיקר חכמות החכמים האמיתיים הוא להשתדל לפרוש את עצמם מזה העולם לגמרי, עד שזכו לזה בשלימות ששברו כל התאוות בתכלית עד קצה האחרון לגמרי, ופרשו עצמן מזה העולם מכל וכל".

לעומת זאת חידשו היוונים חכמה הפוכה בתכלית: תרבות הגוף. 'תורה' שלמה שכל כולה מיועדת איך לגדל ולחזק את הגוף, לשים אותו במעלה העליונה והנכספת, כאשר כל החושים והכוחות יעמדו הכן לשרת את מאווי ותאוותיו.

זו לא מלחמה שהסתיימה. התפשטות והתעצמות תרבות זו רק הולכת וגדלה בימינו; עזות הגוף מריעה

פניני אור

אמרות טהורות מרביה"ק ותלמידיו

רבי מתתיהו פהו ז"ל ה"ה לומד גהתלהבות ובהתעוררות קצו, עד שלא פעם שמעוהו מתפלל באמצע למודו לעצמו: "דבוננו של עולם, רחם עלי בזכותו של רבי עקיבא, ושאזכה להיות איש קשר באמת בזכותו של אביי", וכדומה.

(שיח שרפי קודש)

לתגובות והערות 3323796@gmail.com ניתן לקבל את הגיליון באימייל מידי שבוע

הדל"ג 3:59 - נץ ההמה 6:25 - סוזק"ש 8:09
צאת השבת 5:13 - צאה"ש לר"ת 5:51

העצה העמוקה של המחלוקת על הצדיק!

וישלחמו מעמק חברון

כתב רש"י: "מעמק חברון - והלא חברון בהר, שנאמר ויעלו בנגב ויבא עד חברון? אלא מעצה עמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבתרים כי גר יהיה זרעך".

בליקוטי מוהר"ן תורה ס"א מגלה רבינו סוד נפלא שעל ידי המחלוקת שמתעוררת על האדם עי"ז מתחדשים ספרים ונשלמת התורה. שכן, עי"י המחלוקת שעליו הוא מתעורר לשוב בתשובה על מה שפגם באמונת חכמים, ועי"ז מתחדשים ספרים. עי"ן שם בארוכה הסוד הנפלא הזה.

ועל פי זה מאיר מוהרנ"ת עינינו שכן היה גם אצל יוסף הצדיק, שדווקא על ידי שחלקו השבטים על יוסף ירדו ישראל ממצרים ונעשה מה שנעשה עד שזכו לקבל את התורה.

זה לשונו בקצרה:

"באמת יש נסתרות הרבה בענין המחלוקת שבין הצדיקים בעצמם, וזה בחינת המחלוקת שבין השבטים על יוסף, שהוא גילה להם חלומותיו כדי שיבינו מרחוק עוצם גדולתו, והם הוסיפו שנוא אותו על חלומותיו וכו'. וכן מתנהג עכשיו.

אבל עצת ה' לעולם תעמוד, כי דייקא על ידי זה סיבב ה' יתברך שירד יוסף למצרים וכו' עד ששבו בתשובה השבטים על מכירתו ואמרו 'אבל אשמים אנחנו, ובאו והשתחונו אליו ואמרו אליו 'שא נא לפשע עבדי אלקי אביך', שכל זה הוא בחינת תשובה על פגם אמונת חכמים שעל ידי זה נתרבין ספרים קדושים, שזהו בחינת כלל כל התורה הקדושה שנתן לנו משה ביציאת מצרים, שנסתבב הכל על ידי מכירת יוסף שהוא בחינת מחלוקת. **כי כל ספר התורה הקדושה שכולה מכל הספרים ניתנה על ידי יציאת מצרים שהיה על ידי המחלוקת של השבטים עם יוסף**" (ליקוטי הלכות, ראש חודש ו, מט).

הרי לנו סוד עמוק ונורא מה שנפעל על ידי המחלוקת של השבטים על יוסף, שמזה נשתלשל קבלת התורה...

ועל זה נאמר תיכף בתחילת מעשה יוסף "וישלחמו מעמק חברון", "מעצה עמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון". כי בוודאי הוא עצה עמוקה של המחלוקת על יוסף עצה עמוקה ונוראה מאד, להגיע על ידה לקבלת התורה.

"שזהו בחינת 'וישלחמו מעמק חברון', 'מעצה עמוקה של הצדיק הקבור בחברון', כי בוודאי הוא עצה עמוקה מאד שדייקא על ידי זה ירדו ישראל למצרים ויצאו מזה שם בזכות יוסף שעל ידי זה ניתנה התורה שהוא כלל הספרים הקדושים" (שם).

שאלה:

בימים האחרונים שמעתי אחד מאנ"ש שעורר על שינון ליקוטי מוהר"ן בעל פה, והביא על כך דיבורים נפלאים מרבינו הק' ומוהרנ"ת ומתלמידו רבי נתן ב"ר יהודה מטבריה. ובתוך דבריו עורר גם כן על ענין שינון מאה ואחד פעמים תורה בליקוטי מוהר"ן. ורציתי לשאול האם יש איזה מכוון ומעלה מיוחדת דווקא במספר הזה של מאה ואחד, או שאינו בדווקא רק העיקר הוא ריבוי פעמים?

תשובה:

ראשית כל, הרי זה מאמר חז"ל מפורש, שאינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד.

וזה לשונם (מסכת חגיגה דף ט עמוד ב): "אמר ליה בר הי הילל: מאי דכתיב: 'ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו', היינו צדיק היינו עובד אלקים, היינו רשע היינו אשר לא עבדו? אמר ליה: עבדו ולא עבדו - תרוייהו צדיקי גמורי ניהו. ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד".

ובכן, לא נבוא להעתיק לפניך את כל הנאמר בספרי הראשונים והאחרונים והמקובלים אודות סגולת לימוד 101 פעמים, אך זאת נצטט מתוך דברי האר"י הקדוש, שכתב וזה לשונו: "זהו סוד מה שאמרו רז"ל 'אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד פעמים, ואין דברים אלו מכלל הדברים שהם דרך גוזמא, אלא הדברים הם כפשוטן! כי השר הזה [הממונה על השכחה] הנקרא שמו מ"ס שהוא גימטריא ק', והשונה פרקו מאה פעמים יש בידו יכולת לשכחו, ומשם ואילך אין בו יכולת לשכחו!" (שער המצוות, פרשת ואתחנן).

וכן מובא בפירוש בליקוטי מוהר"ן, וזה לשונו: "כי מס הוא בחינת השכחה, ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (חגיגה ט): 'אין דומה השונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד'. כי 'מס' בגימטריא מאה, ועד מאה שולט השר של שכחה" (ליקוטי מוהר"ן, ז).

נו, מי לא רוצה בזה - לקחת תורה מליקוטי מוהר"ן ולשנן אותה 101 פעמים, עד שלא ישלוט עליה השר של שכחה, 'ומשם ואילך אין בו יכולת לשכחו' - כלשון האר"י ז"ל...

מי לא רוצה?

וכל הרוצה יבוא ויטול; הבחירה בידו של כל אחד. יש בידינו כח לבחור לשנן קטע / דף / תורה מליקוטי מוהר"ן, ולזכור אותה לעולמים! זה לא עולה כסף, זה לא מצריך כישרונות, ואפילו לא הרבה זמן...

אך האמת הוא, שאין כאן רק עצה לזכרון. אלא הריווח העיקרי, הוא גדול הרבה יותר מכל השערה...

הלא הוא מובא בליקוטי מוהר"ן תורה קצ"ב; שם גילה רבינו נפלאות על עוצם סגולת ומעלת לימוד תורת הצדיק 101 פעמים דייקא. ושם מתגלה לנו שיש כאן ריווח עצום ונפלא, למעלה מכל תיאור.

לא רק שהשינון 101 פעמים גורם לזיכרון, ומבטל את השכחה. אלא שהשינון הלזה גורם לנו להרגיש הארה אחרת לגמרי בתורתו של רבינו הקדוש!

אין כאן רק עצה איך לזכור את הליקוטי מוהר"ן ולבלי לשכחו לעולם, אלא יש כאן עצה נפלאה איך לקבל הארה חדשה בדיבורי רבינו הקדוש!

סגולת השינון 101 פעמים!

וכך נאמר שם בתורה קצ"ב:

הן ידוע שהספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן' אינו רק 'מאגר מידע' קדוש, המעביר לנו את דעתו הקדושה של רבינו הקדוש. אלא הוא ספר, שבו נמצאים 'פניו שכלו ונשמתו' של רבינו הקדוש. וכשאנו לומדים תורה בליקוטי מוהר"ן, אין מטרטנו בזה רק לקבל ידיעות חדשות, אלא לקבל את 'פניו שכלו ונשמתו' של רבינו הקדוש ממש. וכלשון רבינו הק' שם: 'נמצא, זה שמקבל דיבור מפי הצדיק מקבל פניו ושכלו ונשמתו, ונחקק ונצטייר בדעתו דמות דיוקנו של הצדיק שהוא הפנים והשכל והנשמה".

ופירוש הדברים למעשה הוא (כפי המובן מליקוטי תפילות): שמלבד הידיעה החדשה שרוכשים, אפשר לזכות על ידי הלימוד, שיאיר אור פני נשמת הצדיק ודיבוריו בתוך הנשמה, וירגישו את נעימות מתיקות הדיבורים הקדושים ואת אורם הנשגב והנורא.

אך לא כל אחד זוכה לכך! אפשר ללמוד שנים ליקוטי מוהר"ן, ולא להרגיש זאת... וגם אם זוכים פעם להתנוצצות שכזאת - ואור פניו שכלו ונשמתו של רבינו הקדוש מאירים לנו דרך דיבוריו - נשכחת ההתנוצצות חיש קל מהרה.

"כי שכחה משכחת הכל ממנו, היינו כל מה שנצטייר בדעתו מהדיבור... כשחש ושלום, נפטר החכם שחידש הדיבור, ואז מתגבר בחינות שכחה בבחינות 'נשכחתי' כמת מלב', ואז שורה שכחה אפילו על ספר הנכתב" (שם). וזה מה שקורה לנו כשאנו לומדים ליקוטי מוהר"ן; מתנוצץ לנו מדי פעם האור הגדול, אך הוא חוזר ונשכח.

מהי העצה אם כן? האם ישנה עצה ותחבולה איך לקבל את אור פניו שכלו ונשמתו של רבינו הקדוש המאיר בספר ליקוטי מוהר"ן ולבלי לשכחו?

כן, יש עצה, והיא: לשנן את התורה 101 פעמים!

כשמשננים קטע בליקוטי מוהר"ן 101 פעמים - נחשב לו ללומד כאילו שמע את אותה התורה מפיו של רבינו הקדוש בעצמו.

"וזה בחינות (ברכות נח) 'דיו לעבד להיות כרבו', 'לעבד' דייקא, עבד, הוא מי שזכור מה שמקבל מרבו על ידי שחזר מאה ואחת פעמים, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (חגיגה ט): 'עובד אלקים זה החוזר פרקו מאה ואחת פעמים', ועל ידי הזכרון זוכה להיות כרבו, כי נזדמן לו דמות דיוקנו של רבו, וכאילו רבו אמרו אז, כי נחקק ונצטייר היטב בדעתו פנים ודמות רבו כדיו כתובה על הנייר!".

ואז זוכים - כמובן - להרגיש את נעימות מתיקות דיבוריו של רבינו הקדוש, וכדבריו של מוהרנ"ת בתפילתו על תורה זו:

"ותזכני לחזור כל דיבור וכל חידוש אמתי של התורה הקדושה מאה פעמים ואחד לפחות, באופן שאזכור היטב כל דיבור ודיבור בדעתי, ולא אשכח ממשנתי אפילו דבור אחד לעולם, עד שיהיה נחקק ונצטייר בדעתי ושכלי ונשמתו פניו ושכלו ונשמתו של הצדיק האמת שאני לומד ועוסק בדבריו הקדושים והנוראים, באופן שארגיש היטב טעם נועם מתיקות עריבות דבריהם הנשגבים, ויאיר בדעתי ונשמתו אור התנוצצות דבריהם המאירים באור נשגב ונורא מאד מאד למען אזכה לשוב אליך מהרה".

לסיכום:

כשמשננים תורה בליקוטי מוהר"ן 101 פעמים, זוכים - מלבד מה שמבטלים מעליה את שליטת שר השכחה, גם - לקבל את אור 'פניו שכלו ונשמתו' של רבינו הקדוש המאיר בתורה זו. והרי זה כאילו אמר רבינו הקדוש עתה את התורה!

פנינים מאירים והדושים מהדורים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת וישב

טובות יש הרבה קופצים לקיימם, אבל במידה של שמירת ברית קודש זוכים לזה רק יחידי סגולה. ועל ידי מידה זו היה יוסף גדול משאר אחיו, הם היו כולם ביחד ואצל אביהם, אבל יוסף היה לבדו בארץ מצרים והיה יפה תואר ועמד בכל הנסיגונות. אמרות טהורות וישב עמוד תכא

העמים. ציון גימטריא יוסף, והוא מידת שמירת ברית קודש. 'ה' בציון גדול" אצל שומר מידה זו, "ורם הוא על כל העמים" למעלה מכל המדות. וזהו "רבות בנות עשו חיל", היינו שיש הרבה מדות שאפשר לעבוד בהם להקב"ה ולעשות חיל, אבל "את עלית על כולנה", המידה של שקר החן והבל היופי - אשה, ולכן לשאר מידות

המדרגה של שמירת הקדושה חשוב מהכל ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה (בראשית טו, 1). כתיב (משלי לא, כט-ל) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה שקר החן והבל היופי וגו', מרן הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ז"ע אמר על הפסוק (תהלים צט, א) ה' בציון גדול ורם על כל

הפסק בקריאת שמע וברכותיה

האיסור להפסיק

אסור להפסיק באמצע ברכות קריאת שמע מ'ברכו' עד 'גאל ישראל', לא מביעיא באמצע הברכה שאסור להפסיק כדין כל ברכה ארוכה שאסור להפסיק באמצע אמירת הברכה, אלא אפילו בין פרק לפרק אסור להפסיק, לפי שכולם נתקנו לאמורם סמוכות זה לזה על סדר קריאת שמע, ואסור להפסיק באמצע שבחו של מקום (בתוס' ברכות מז. ד"ה כל כתבו דהוי כברכות הסמוכות זה לזה, וע"ע בב"י סו"ט מו"ק פ"א מה"ל ברכות).

הפסק שהיה לכתחילה

לכתחילה אסור להפסיק אפילו בשהייה סתם ללא שום דיבור, ואפילו בין פרק לפרק אסור להפסיק בשהייה (עי' ביה"ל רס"ה ד"ה קראה), וכן כתב החיד"א בספרו קשר גודל (סימן ז' אות לא) 'אין להפסיק משיתחיל ברוך שאמר עד סוף תפלת י"ח ואפילו בשינוי'.

במשנה ברורה (סק"ד) משמע דעיקר הקפידא היא רק אם מפסיקים בשהייה כדי לגמור את כולה, אבל מותר להפסיק מעט בשינוי, ומטעם זה כתב שמי שמוכרח מחמת אזהרה סיבה להפסיק בשהייה, עדיף להפסיק כמה פעמים באמצע בהפסקות קטנות, ולא בפעם אחת הפסק גדול. וכן נוהגים שממתינים על החזן בסוף כל קטע וקטע כדי להתפלל בשוה עם החזן ואין חוששים בזה משום הפסק אפילו לכתחילה.

והוסיף **המשנה ברורה** (שם) שבמקום הצורך לצורך מצוה מותר להפסיק בשהייה אפילו כדי לגמור את כולה, ולכן מי שמתאחר מותר לו להתמתן קודם שירה חדשה עד שיתחיל החזן חזרת הש"ס כדי לענות קדיש קדושה, וממילא זה כל שכן שאין חשש על אלו שמאריכים בעבודת הנענועים באמצע הלל שזהו עיקר זמן מצוות.

הפסק שהיה בדיעבד

מי שהפסיק בדיעבד בשהייה אפילו אם עשה הפסק גדול אינו צריך לחזור לראש ויכול להמשיך במקום שפסק. פרט אם שהה באמצע ברכה מחמת אונס כדי לגמור את כולה פסק **הרמ"א** (סימן סה"א וביה"ל ד"ה חזרו) שחזרו לראש, דהיינו שאם קרה באמצע הברכה שנעשה לא ראוי להמשיך לברך צריך לחזור לראש.

מטעם זה מי שהוצרך לנקבים באמצע הברכה או שנמצא במקומו צאה או מי רגלים והוצרך לשהות עד שיוציאום, אם שהה כל כך עד שהיה יכול להפסיק לומר מתחילת יוצר אור עד גאל ישראל צריך לחזור לתחילת הברכה שהפסיק בה. ואם היה ההפסקה באמצע ברכת אמת ויציב צריך לחזור להתחיל מקריאת שמע, ומשעריים כפי מה שהוא רגיל לקרות [הפסק מחמת פחד ליסטיים או הפעלת אזהרות בזמן מלחמה אינו הפסק בדיעבד].

במשנה ברורה (שם סק"ה) החמיר שהמפסיק מחמת אונס בקריאת שמע אפילו בין פרשה לפרשה, צריך לחזור לתחילת קריאת שמע כיון שאין בזה חשש ברכה לבטלה.

הפסק בדיבור

אסור להפסיק בדיבור באמצע ברכות קריאת שמע, אפילו אם עומד בבין הפרקים, אפילו מדבר לשון קודש, ואפילו תיבה אחת (משנ"ב)

רס"ו טו). אמנם בדיעבד מי ששח אפילו במזיד ואפילו באמצע הברכה אינו חוזר לראש הברכה וממשיך ממקום שפסק, ואם הוא באמצע הענין מתחיל מתחילת הענין בתוך הברכה (עי' משנ"ב סי' סה סק"א וסי' טו סק"א).

ובמשנה ברורה (שם) החמיר על מי שדיבר במזיד באמצע קריאת שמע שצריך לחזור לתחילת קריאת שמע כיון שאין בזה חשש ברכה לבטלה.

היתר להפסיק מפני הכבוד ומפני היראה

אף שיש איסור להפסיק באמצע ברכות קריאת שמע, דרשו חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ב ה"א ותוס' יומא יט: ד"ה בם) מהפסוק 'ודברת בם' שיש לפעמים רשות לדבר באמצע ברכות קריאת שמע, ומטעם זה התירו להפסיק מפני הכבוד ומפני היראה; **בין ברכה לברכה או בין פרשה לפרשה** מותר **לשאול** בשלום אדם **נכבד** שעובר לפניו, ומותר **להשיב** שלום **לכל אדם** שדרש בשלומו. **ובאמצע ברכה או באמצע פרשה** מפרשיות קריאת שמע מותר **לשאול** בשלום אדם שהוא **ירא** ממנו מחמת אצילותו, כמו אביו או רבו, ומותר **להשיב** שלום לאדם **נכבד** שדרש בשלומו (ש"ע סי' סו ס"א).

היתר זה הוא היתר גמור לכתחילה, שהתירו חז"ל להפסיק לכתחילה באמצע הברכה מפני כבוד ויראת הבריות, וכלשון **הרא"ש** (פאה פ"א מ"א) 'כי הקדוש ברוך הוא חפץ יותר במצות שיעשה בהם גם רצון הבריות מבמצות שבין אדם לקונו' (עי' שו"ת שם אריה סי' טד). **והמשנה ברורה** (סק"ד) הביא בשם **הרשב"א** שמוותר גם לכתחילה לשאול בשלום הקורא אף שיועד שיצטרך להשיבו. והיינו, לפי שאם לא ישאל ממנו השואל בשלומו יהיה בזה דגנוב כבוד הבריות.

אמנם למעשה כתב **המשנה ברורה** (סק"ב) שלפי מנהגנו כהיום שאין נוהגים לשאול בשלום בבית הכנסת בעת התפלה אין בזה חשש דגנוב בכבוד הבריות ואסור לשאול או להשיב גם לא בבין הפרקים וגם לא בפסוקי דזמרה. ומכל מקום יש ללמוד מזה שגם בזמנינו מי שיושב בבית הכנסת בלי טלית ונודמן לו טלית באמצע ברכות קריאת שמע, כיון שמתבייש לישב כך מותר ללבשו ולברך עליו בין הפרקים משום כבוד הבריות (עי' משנ"ב סק"ט).

היתר להפסיק בדברים שבקדושה

אף שאין דין הנ"ל נוהג כהיום למדו מזה **הראשונים** דין נוסף שנוהג גם כיום, והיא, שמוותר להפסיק לענות לכל דבר שבקדושה בברכות קריאת שמע, שכשם שהתירו להפסיק מפני כבוד הבריות ויראתם, כך התירו להפסיק מפני כבוד ויראת שמים (ה"רש"פ סי' ה' ונר"א סי' א'). ומטעם זה כתבו **הפוסקים** שמוותר לענות על כל דבר שבקדושה שנאמר בעשרה אפילו באמצע הפרק, מפני שנחשב כמשיב מפני הכבוד.

דברים שבקדושה הם: קדיש, קדושה, ברכו, ומודים דרבנן. אבל כדי שיהיה מותר לענות באמצע הפרק צריכים לזה שני תנאים; שיהיה מחוייב לענות מעיקר הדין לא רק מחמת מנהג, ושיהיה מחוייב לענות בתורת דאי, למעט דבר שיש בו מחלוקת הפוסקים. ועל פי זה פסק **המשנה ברורה** (סי' ע"יש) שאין לענות בקדיש רק

להסתכל על הנרות לאחר חצי שעה

ליד הנרות יותר מחצי שעה, וכך כתב הרה"ק **מקומארנא בספרו בן ביתי** (פר' מקץ לכבוד חנוכה): "נראה לי שצריך לנהוג לישב אצל הנרות של חנוכה אפילו אחר חצי שעה, והטעם כמו שכתב רבינו אליקי האר"י זלה"ה שהחסידיים הראשונים היו שוהים שעת אחת אחר התפלה כדי שיתעכבו המוחין עוד שעה אחת ולא יסתלקו מהרה. וראוי ונכון ליתן שמן בכלי יותר כדי שידליקו הנרות יותר מחצי שעה וישב בעל הבית אצלם ויאמר שירות ותשבחות ובה יתעכבו המוחין של היחודים". ע"כ.

ובאמת שמצינו כעין זה **מחלוקת הפוסקים** אם אפשר לברך ברכת הרואה לאחר חצי שעה משעת ההדלקה; **הגאון רבי עקיבא איגר** (שו"ת סי' מב) תמה איך אפשר לברך ברכת הרואה על סתם נרות אולי כבר דלקו הנרות חצי שעה. וכן כתב גם **השדי חמד** (מערכת חנוכה ט סוף אות ג) שאי אפשר לברך ברכת הרואה לאחר חצי שעה. אבל **בשו"ת להורות נתן** (ח"ב סי' ב) העלה הסתימת הפוסקים שמוותר לברך ברכת הרואה גם לאחר חצי שעה, וכן פסק **הגר"ש ז"ל** (קובץ מבית לוי עמו' ג).

ובשו"ת להורות נתן שם הוכיח מכמה מקומות שאפשר להמשיך המצוה גם כשאין חיוב בדבר, ולכן גם בנדון דידן אף שמעיקר הדין מותר לכבות את הנרות, ולאחר חצי שעה אין כבר דין מוקצה על השמן ועל הנרות לדעת רוב הפוסקים, היינו משום שלאחר חצי שעה אין כבר חיוב שידלקו וממילא מותר כבר להשתמש בהם. אבל אם הבעל הבית יושב וממשיך לקיים את המצוה מישר שייר למצוה ומתרכה המצוה.

בלילות חנוכה נוהגים לישב ליד הנרות להסתכל בהם ולזמר זמירות הודות ולהלל על נס חנוכה, וכך כתב בספר **מקור חיים** **ההוות יאיר** (סימן תרעב ס"ב): "נראה לי דעיקר המצוה הוא שיהיה המדליק אצל הנרות חצי שעה לראות אותם לשמוח בהם, ולא די בזה שידליק ויילך לו למקום אחר, כי כן מצינו שתיקנו חז"ל ברכה מיוחדת למי שאינו יכול להדליק ורואה את הנרות, ולכן אמורים בנוסח הנרות הללו 'אין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד' משום שיש מצוה לראות את הנרות".

כך כתב גם **בשו"ת שבעיקב** (סי' כב) שיש מצוה לראות ולהסתכל על הנרות כדי שיזכיר הנס, וכל זמן שאין לנו רשות להשתמש בהם דהיינו משך חצי שעה, מצוה לראותם. ע"כ. ולכאורה משמע מדבריהם שהמצוה היא רק בתוך החצי שעה מזמן הדלקה, אבל לאחר חצי שעה כיון שמוותר לכבותם, ומעיקר הדין מותר גם להשתמש בהם לולי חשש הרואים שאינם יודעים שכבר עבר חצי שעה (עי' סי' תרעב ס"ב ומשנ"ב סק"ח), וממילא אין ענין כבר להסתכל ולראות את הנרות.

ולכאורה יש לדייק כן גם ממה שכתוב **בספר אמרי פנחס** (שער השבת אות יז) להרה"ק **רבי פנחס מקוריץ** זיע"א: 'בחנוכה בשעת הדלקת נרות יורד אור הגנוז ולכן יש לכל אדם לישב אצל הנרות שלו אחר הדלקה כל החצי שעה'. ומשמע שעיקר המצוה היא רק בתוך החצי שעה. וכך מובא שכך נהגו **החפ"ז חיים** (מאיר עיני ישראל ח"א עמו' 62) **והחזן איש** (ארח"ח ח"ג חנוכה אות מה) לכבות הנרות לאחר שעבר חצי שעה.

אכן מצינו לרבים גדולים וטובים שישבו

על 'אמן יהא שמיה רבה עד עלמאי' ואמן של דאמירן בעלמא, כי שאר האמנים הם רק מחמת מנהג. וכן בקדושה אין לענות רק פסוקי 'קדוש' ו'ברוך' של קדושה, שאר הדברים אינם רק מחמת מנהג (ולדעת סידור הרב בעל התניא יש לענות גם 'מלאך'). בברכו יש לענות 'ברוך ה' המבורך לעולם ועד'. ובמודים דרבנן רק ג' תיבות של 'מודים אנוחך לך'.

נחלקו הפוסקים אם מי שכבר שמע קדיש וקדושה וא שעתיד לשמוע ממנין אחר צריך להפסיק: **התהלה לודד** (סק"ה) פסק שאינו צריך להפסיק כיון שאינו מחוייב בדבר, וגם **בשו"ת מים רבים** (או"ח סי' ב) ו**הגר"ח ברלין בשו"ת ויחי יעקב** (או"ח סי' ד) כתבו שכל היתר העניינה לדברים שבקדושה אינו אלא רשות העוסק במצוה פטור מן המצוה. אבל **מהור"ח פלאגי בשו"ת נשמת כל חי** (סי' ה) פסק שצריך לענות משום כבוד שמים.

אמן דברכות

על אמן של כל הברכות אסור לענות באמצע הפרק, שכל ברכה שנאמר גם ביחיד אין על זה דין דבר שבקדושה, ואין זה נחשב כמשיב מפני הכבוד. פרט לשני אמנים של זה חזרת הש"ץ שמוותר לענות באמצע הפרק, שהם כן נחשבים כעניינה על דבר שבקדושה, 'אמן על

אחד היה אברהם

לרגל הילולת הגאון האלקי רבי אברהם ב"ר נחמן זיע"א

כ"ט כסלו תרע"ח

תולדותיו:

רבי אברהם, נולד בשנת תר"ט לאביו רבי נחמן הלוי חזן מעיר טולטשין - תלמידו הנאמן של מוהרנ"ת, תלמיד רבינו הקדוש - וידוע בכינויו "רבי אברהם ב"ר נחמן".

בשנת תרנ"ד עלה לארץ ישראל והתיישב בעיה"ק ירושלים תובב"א. דר במשך כעשרים שנה בא"י והיה נוסע בכל שנה לאומן על ראש השנה. בנסיעתו האחרונה, בחודש אב שנת תרע"ד, נשאר באומן עקב פרוץ מלחמת העולם הראשונה.

ביום כ"ט כסלו תרע"ח, ערב ראש חודש טבת, נר חמישי של חנוכה, יצאה נשמתו בקדושה וטהרה בעיר אומן, ונגנז שם ארון האלקים. על קברו נחקק: "פה נטמן ר' אברהם ב"ר נחמן הלוי מארץ ישראל". זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

לא נוכל במסגרת זו להאריך בסיפור תולדותיו, ולתאר את עוצם רום קדושתו האלוהית. אך פטור בלא כלום אי אפשר, ולכן אמרנו להעתיק לפני הקורא את אשר רשם הגה"ח רבי נתן צבי קעניג זצ"ל בהקדמתו לספר "חכמה ותבונה":

בעמדי בפתח השער אמרתי: אפשר שיש להעלות קוים קצרים לדמותו של המחבר הקדוש. אך חזרתי לאחוריי מפחד, כי מי יוכל להעריך ולספר אף אפס מקצת שבחו, כי הוא כהאי מרגניא דלית לה טימא דכל מה דמשבחת לה פגמת לה. גם ידוע לכל אנ"ש מגודל ענוותנותו שהיה בורח מן הכבוד ומכל חשש של פרסום כמטחוי קשת, עד שאמר: "אם נותנים לי כבוד, אני מרגיש כמו שדוקרין כל גופי בחרבות".

והרוצה לעמוד קצת על טיבו, ישים עין עיונו בספריו הקדושים, אשר הם מלאים חידושים ופירושים בחריפות עצום, והרבה יסודות בדת תורה תמימה, ועל ידם אפשר לזכות לאמונה תמה וברה ושבירת ומיצוי כל המידות. גם על ידם יבוא המעיין לידע טפח מגדולתו של אדמו"ר ומוהרנ"ת, דברים שאפשר להעלות על גבי הכתב, ופירושא זיל גמיר, נודע בשערים בעלה בשיעורין דליבא, כל חד כפי זכות וטוהר מעשיו.

אך עוררוני כמה מאנ"ש שטוב להעלות שנים שלשה גרגרים ממעשיו, לחרטם עלי גיליון, למען יאה למזכרת לדור הבא, כי כח השכחה גובר מאד מרב מצוקות ותלאות הזמן. ואפשר שמזה נתעורר ללמוד מוסר לעצמנו, כמה זכה בן אדם בהאי עלמא שפילה, על ידי דעת ועצת אדמו"ר. גם ידוע מה שכתב אדמו"ר בליקוטי א' סימן כ"ט שעל ידי שבח הצדיק זוכין להקים ולרומם את הדעת, וכתב הרמב"ם ז"ל שהמדפיס ספר הוא כקורא בקול גדול מסוף העולם עד סופו. וכן הוא לעניינינו, שעל ידי ידעו קצת מה מגדולתו של המחבר בעולם.

במעללי יתנכר נער; בהיותו רך וקטן בימים, כשהיה בא לבית לאכול, היה רץ תיכף אל ארון הספרים ולקח ספר והגה בו כדי שלא לבטל אפילו רגע אחד מלימוד. ובהיותו בגיל תשע היה מכניס ידיו באש שיצטער ויסגף גופו על ידי זה.

אחר כך כשהגדיל, קיים 'תשובת הקנה', ולא דיבר במשך שנים על שנים עם אף בן אדם, עד שחשבו כי ניטל כח

הדיבור ממנו. והיה לוקח שק מלא עם ספרים על כתפיו, עם כמה לחמים, והיה יוצא במוצאי שבת קודש ליער על יד הנהר, ושם ישב עד ערב שבת קודש. כן התנהג במשך שנים תמימות. ושם חיבר ספריו הקדושים שהיו מתובלים עם הרבה התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ושפך עליהם הרבה דמעות עד שעיינו נעשו נפוחות מרוב הבכי.

גם היה דרכו שהיה לוקח תורה ומאמר מליקוטי מוהר"ן, וחושב ומעיין בה כמה חדשים ברצוף, עד שיש תורות שהלך עמהם שנה ויותר. ובסוף ימיו אמר: "ברוך השם שכבר עברתי על כל הליקוטי מוהר"ן!". והכל היה בהתעוררות נשגב, והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו.

ולא היה הבדל אצלו אם הוא נמצא בשוק שהולכים אלפים אנשים, או כשהוא מתבודד בעמקי היער, כי תמיד היה דבוק ומקשר להשם יתברך בתורה ותפילה.

אחר כך כשקבע דירתו בירושלים עיר הקודש, היו פוגשים אותו בחשכת ליל ואפילה כשיושב ועוסק בבית הכנסת צנוע במשך לילות שלמים בספר 'עץ חיים' להאר"י זצ"ל.

והיה נוסע על כל ראש השנה לציון אדמו"ר באומן להתפלל יחד עם הקיבוץ הקדוש.

פעם כשבא אל חוף הים בכדי לנסוע לאומן, וראה שם ערבוביה גדולה שנוסעים בספינה, הלך וישב בספינה בפניה נידחת ושם עיונו בספר ליקוטי מוהר"ן בתחילתו, ולא הפסיק לרגע רק להצורך. וכשהגיע לעיר אודסה שהיו צריכים לרדת מהספינה, גמר כל הליקוטי מוהר"ן.

ובדרך נסיעתו היה עובר מעיר לעיר ומפיץ ומקרב לדעת אדמו"ר, ועשה התעוררות גדול בעולם. גם היה נפגש עם הרבה מגדולי הדור, ומרבה לדבר עמם מגדולת אדמו"ר.

והיו לו תלמידים גדולי תורה, אשר היו מכהנים פאר כאב בית דין ורבנים. וכן עובדי השם מופלגים, אשר היו מקושרים ומסורים אליו בכל נפשם, ואפילו בשעה שישן, עמדו לפניו ונשממו את האוויר היוצא מחוטמו, ואמרו שזה איר קדוש.

ואמירת תורתו היה בעמקות נוראה, ומוסיף חידושים נפלאים אשר מעטים היו אשר זכו להבין דברות קדשו. אך כל אחד מהעומדים סביבו היה מרגיש כאילו אש חופפתו מגודל הלהב והקדושה שהיו דבריו יוצאים כחיצים מיד גיבור וכגחלי אש, ובשעה שאמר תורה היה ניטל כח הבחירה מהעומדים ויושבים סביבו.

ולבו היה ער ובווער כלהבת אש העולה מאליה תמיד. והיה קם בכל לילה והולך אל הנהר ושובר את הקרח אשר הגליד מרוב קור וטובל את עצמו, ואחר כך הלך על ציון אדמו"ר הקדוש, ונכנס בפחד ומורא מרוב קדושת המקום, ושופך לבו בבכיות ותחנונים באמירת 'תיקון חצות'.

והיה בעל יסורים גדול כל ימי חייו. וכשראה אביו גודל קדושתו ואת אשר עובר עליו, אמר לו: "אברהם, חוץ לארץ פאר לייט נישט דיין קדושה, אנטלויף קיין ארץ ישראל!" = "חוץ לארץ אינה סובלת קדושתך, ברח לארץ ישראל".

ועל כולם, עולה ענוותנותו הגדולה והקדושה, אשר אי

אפשר לצייר שברון לב ונמיכת רוח שהיה לו, עד שהיה אסקופה הנדרסת בפני כל. קרה פעם שאחד מגדולי החסידים שנתקרב לדעת אדמו"ר, בא אל ר' אברהם בליל שבת לאכול עמו בסעודה. לפני שעשה ר' אברהם קידוש, דפק הלה על השולחן בכדי להשקיט את הקהל שהיו שם, כדרך שנהוג אצל מפורסמים. תיכף ראו על ר' אברהם שפניו נתחווירו כשג, ולא אמר לו שום דבר. אחר כך במוצאי שבת, קרא ר' אברהם אותו ועלה אתו על עליית הקלויז שבאומן, ור' אברהם נזף בו קשות על שחלק לו כבוד, ואמר לו: "אתה רוצה לעקרני מן העולם?!". וחותר את עצמו בספריו: "נאום ה'מ'ב'א'ר' (אותיות אברהם) והמבוער מבית אדם, שפל ונבזה ולא בלשון ענוה".

ידעתי נאמנה שלא כתבתי עדיין אף קצה פחות מטיפה מן הים הגדול שאפשר לכתוב על גדולת וקדושת המחבר, אך אפשר שזה יועיל לאלו שלא שמעו עדיין שמעו הקדוש ולא הגיע לאזנם גדולת פרשת המחבר. להם יהיה הדבר קצת מה לעזר, שיתעורר לבם לחקות אחרי גדולתו ומעלתו, ולשום עיונו בספריו הקדושים, בכדי להוציא מהם עצות לעובדא ולמעשה.

ספריו:

כתבים רבים היו לו לרבי אברהם, אך רובם נאבדו מן העולם. מהם עוד ברוסיה, בעת שפרצה דליקה גדולה בעלייה שבה היו טמונים רוב כתביו. ומהם בעיר העתיקה של ירושלים, בעת הבריחה משם בשנת תש"ח.

הספרים אשר נשארו לנו לפליטה, ארבעה ספרים הם: "ביאור הליקוטים" - ביאור על ליקוטי מוהר"ן. "חכמה ותבונה" - ביאור על סיפורי מעשיות. "כוכבי אור" - ובו ד' חלקים: אנשי מוהר"ן, אמת ואמונה, חכמה ובינה, ששון ושמוחה. "שיחות וסיפורים" - הנדפס כיום, יחד עם הספר 'כוכבי אור'.

על גודל יקר ספריו, התבטאו כבר בחייו גדולי אנ"ש במכתבם:

נמצא ביד רבי אברהם נ"י ב"ר נחמן ז"ל דברים יקרים ונפלאים לכבוד תורת רבינו ז"ל, וכל אשר לו דעת והרגש בלב, יודה וידע כי נחוץ ומוכרח לאין ערך להוציאם לאור הדפוס, ולזכות הרבים גדול ועצום יחשב.

ואף הוא בעצמו מתבטא באחד מכתביו וכותב:

ומאד מאד הם מוכרחים ונחוצים לאנ"ש!

"ואמנם, כל אשר לו דעת והרגש בלב - האוכלים למעדנים / יודה בפה מלא כי כמותם לא נראה אף מימים קדמונים / הלא יקרים המה מפז רב ומפנינים / באורם נראה אור פנים אל פנים / כי פתחו שערים לכל יבוא בהם שומר אמונים / לכן כל משכיל דבר טוב יחפשם ככסף וכמטמונים / ועל פתחיו כל מגדים - חדשים גם ישנים" (מטמונים, א).

לא רק שיחות וסיפורים ידע המחבר, אלא גם דברים נסתרים ביותר הקשורים לקץ הגאולה. וכמסופר:

היו לו לרבי אברהם הרבה דברים שלא גילה אותם, ולא יצאו מפיו כלל. אך, ידעו מקורביו שאין הדברים אמורים בסיפורים סתם, אלא דברים העומדים ברום רומו של

כ"ד
שנת תשפ"ד

סדר ההסעות לקראת המעמד האדיר

ירושלים
בשעה 7:00 בדיוק
 מוקדי היציאה כדלהלן:
 - רחוב שוטיר אמנים -
 אתרא: הר"ר שמואל סגור אשתי"ר
 052-6732988
 - רחוב יחזקאל - שמואל הנביא בכל התחנות -
 אתרא: הר"ר שמואל ולמן תנן הר"ר
 052-6722537
 - הסעה מיוחדת - חבורת רמ"ק -
 אתרא: הר"ר הישוע לייב פיידונן הר"ר
 050-474485

בית שמש
בשעה 7:15 בדיוק
 מוקדי יציאה כדלהלן:
 - רחוב החיד"א ע"י בהמ"ד טשין שלטה -
 אתרא: הר"ר נפתלי סליש הר"ר
 052-3100645
 - רחוב חזון איש ע"י בהמ"ד תפארת תחנות -
 אתרא: 0527464285
 - רחוב נהר הירדן בכל התחנות -
 אתרא: הר"ר חיים טאר פיש הר"ר
 0583227251

כרכה
רכב המארנן

תנו כבוד לתורה ולראשה עטרה

עולם, אותם קיבל מיחידי יחידים שידעו. **היו אלה ברובם דברים העוסקים בענין הקץ, שבחלקם באו אליו על ידי "מגילת סתרים"** שהוריש רביז"ל למיוחדי תלמידיו.

מורגל בפומיה דאנ"ש: בכל דור ודור ישנו רק אחד היודע את תוכן "מגילת הסתרים" המופלאה. לפני כן היה זה ר' אהרן ליפאועקעי, תלמידו של הר"ר נפתלי, תלמיד רביז"ל, שידע את סודות הקץ הכתובים בו. לאחר מכן עברו הדברים לאוזן רבי אברהם ב"ר נחמן, שמלבו לפיו לא גילה אותם.

טרם נסע רבי אברהם לארץ ישראל התעקש אחד ממקורביו שיספר לו משהו בדבר הקץ, וכשהפציר בו, גילה לו רבי אברהם פרט כלשהו. אך לאחר מכן הצטער רבי אברהם עד מאד, מדוע זה לא שם לפיו מחסום בעניינים גבוהים ונעלמים דוגמתם, והתפלל רבות שישכח הלה את מה שנאמר לו, ואכן לשנה הבאה כשחזר רבי אברהם לאומן, ניסה לגשש בדיעותיו של הלה, ונוכח לדעת שאמנם אין הוא יודע ולא כלום על מה שאמר לו אשתקד...

אך את זאת ידעו לא מעטים באומן, שרבי אברהם יודע הרבה דברים בענין הקץ ואינו מגלה. **היו כאלה באומן שטענו, שאף השעה בה יופיע הגואל צדק ב"ב, ידועה לו לרבי אברהם.** ולא היתה זאת הפלגה בעלמא, שכן המון ידיעותיו של רבי אברהם, יחד עם צדקתו הגדולה, והיותו בן לרבי נחמן מטולטשין, תלמידו המובהק של מוהרנ"ת תלמיד רבינו, אפשרו לו כאמור, לקבל את מורשת ומסורת רבינו ז"ל בשלימותה ובמלואה, וביניהם אף פרט חשוב זה שכאמור נרמז במגילת הסתרים.

שיחה נאה ומעניינת שיש בה דוק של רוח הקודש, נמסרה זה לאחרונה מפיו של רבי יואל שוסטר ז"ל, בנו של החסיד ר' נחום שוסטר זצ"ל, וכך סיפר: רבי אברהם היה רגיל לעשות אכסניה בבית אבי, ר' נחום. אבי שפך פעם את מר ליבו לפניו על הצרות הגדולות שעוברים אחינו בני ישראל במקומות פזורים ביחוד ברוסיה מקום מגוריהם. רבי אברהם הקשיב לדבריו ואז פתח את פיו בדברי חיזוק ועידוד מפליגים, ובתוך כך אמר: **"בעוד שישים שבועים שנה יוכלו לאכול סעודת בוקר ברוסיה וסעודת צהרים בירושלים" - - -** והדברים מפליאים.

הר"ר לוי יצחק ז"ל - שהיה כרוך הרבה מאד אחרי רבי אברהם בארבע שנותיו האחרונות של חייו הקדושים - מספר: כשבאתי לאומן לראשונה, היה זה סוף שנת תרע"ד ערב ראש השנה של שנת תרע"ה, היה זה לי הראש השנה הראשון באומן. כשפנה היום, בין מנחה למערב, היו כמובן מקשיבים הכל לדרשתו הנפלאה של רבי אברהם שטרנהארץ ז"ל שנאמרה בבית הכנסת בטוב טעם ודעת. אך היו עוד משפיעים מחשובי אנ"ש, שאליהם נאספו מקורביהם בבתים שונים, שם הרצו את דבריהם הלהוטים בפני חוג מצומצם. רבי אברהם ב"ר נחמן הסב אז על שולחנו של ר' נחום שוסטר ז"ל, כשסביבו יושבים מגדולי וחשובי אנ"ש, כאב"ד סוקולוב רבי מרדכי, רבי שלמה גבריאל וכו', וגם אני - מספר ר' לוי יצחק ז"ל - הגעתי לשם באמצע השיחה, ושמעתי את רבי מרדכי מעיר לרבי אברהם ברצינות: נו... ור' אברהם מתחמק ומסב את שיחתו לעניינים אחרים... אחר כך **שמעתי שרבי אברהם נכנס לשיחה אודות מלך המשיח**, ור' מרדכי ביקש להוציא מעמו פרטים כלשהם בדבר הקץ אך לא נענה - - -

אכן ידוע ידע רבי אברהם ב"ר נחמן דברים גבוהים ונעלמים, וביחוד בענייני הקץ, אותם שמע מרבי אהרן ליפאועקעי, שמצא אותם כשר לקבל דברים קדושים ועדינים כל כך, הן בגלל שיעור קומתו בתורה ויראה, והן בגין מידת אחריותו העצומה.

ההערכה העצומה שרחשו אנ"ש לו ולספריו, לא הייתה רק מחמת הדיק הגדול שבדבריו, אלא גם מחמת עוצם גדולתו האלוקית. וכפי שבא הדבר לידי ביטוי בדבריו של רבי שמחה בארנשטיין הי"ד, המו"ל של קונטרס "אור זורח" שנדפס בפולין בשנת תרפ"ט:

ויען כי **כל דבריו הקדושים והנוראים בוערים כגחלי אש** כאשר עיניך תחזינה מישרים, אמרתי כי נכון הוא להודיע להמעייני אשר הר' אברהם ז"ל **היה מופלג בתורה ויראה, בנגלה ובנסתר, וכל רז לא אניס ליה, איש צדיק וקדוש.** וידוע בין אנ"ש שהכירוהו (כי נסתלק זה כעשר שנים) כי **היה בעל מדריגה ובעל רוח הקודש ממש!** ולבד מכל הנ"ל, כל דבריו הם דברי קבלה אמיתית שקיבל מתלמידי רבינו ז"ל (כי הוא הכיר את רובם ככולם מתלמידי רבינו ז"ל) וגם מאביו ר' נחמן ז"ל מטולטשין שהיה תלמיד מובהק למורנו ר' נתן זצ"ל.

וכשאחד מאנ"ש שבפולין, לא היה מודע כל צרכו לגדולת המחבר, כתב לו רבי שמואל הורביץ:

ומה שכתב שם מר' אברהם ע"ה ... מאד מאד יש לי צער ועגמת נפש גדול מזה, **ורחמנות גדול עליך ידידי יקירי מה שלא זכית לידע וליהנות מאור הגנוז של השרף הנורא ר' אברהם זצ"ל**, אשר צריך לידע כי מלבד ר' אברהם, אחר ר' נחמן מטולטשין ז"ל, **אומרים עליו הרבה מאנשי שלמונו באומאן: 'אחד היה אברהם!'** וכל ענין ר' אברהם ז"ל - העמקות שבענין רבינו ז"ל. וה' הטוב יכפר, כי שגגה היא לכבודו ויתחרט על זה, **וידע כי אנחנו אינם כדאי וראוי להשתמש מאור הגנוז הזה, ע"כ נעלם ונסתר האור מעינינו.** אבל מתי יגיע הזמן שנזכה ליהנות מזה, ה' ירחם.

מ"ז

ועוד היד נטויה

אשריכם געטרייע תלמידים!
המשך העמיה שלכם מטייע לכל
פעולות המוסדות בכל עת ועידן

ממשיכים בעוז וחדווה!

בית המדרש דקהילת חסידי ברסלב בנשיאות הגה"צ ר' יעקב טאיר שכטער שליט"א רפת בית שמש ד'

בדגשי גיל וחדווה נבדך לאלוקינו נותן התורה
בשבח והודאה לצור עולמים על כי בחד בנו מכל העמים
שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה
הננו בזה להזמין בחיבה
את כלל אנ"ש די בכל אתר ואתר הע"י
לשוש עמנו משוש לקחת חבל ולהשתתף בשמחת

הכנסות ספר תורה

שנכתב ונתנדב כרב הידור ושבח
על ידי נדיב לב החפץ בעילום שם

שתתקיים בעזה"י ברב פאר והדר
במוצאי מנוחה פרשת מקץ ה' טבת הפעל"ט

התהלכה לכבוד התורה בשיד וקול זמרה ברב עם ובהמון חוגג

תצא בשעה 7:30

מבית חברינו היקר הר"ר בנימין יארבלום שליט"א
רחוב אב"י 17

לעבר היכל בית עדרשנו
רחוב רבינא 4

ריקודי קודש בתופים ועזולות לכבוד התורה
ושעמה של מצה כהיכל בית העדרש

סעודה של מצה ברב פאר והדר תיערך
באולם "אסטריויכער" רח' רש"י 1 בית שמש

כתיבת האותיות תתקיים ביום חמישי פרשת מקץ ב' טבת נר ז' החטכה
בבית חברינו היקר הר"ר מרדכי אהרן ראטנבערג שליט"א
רחוב האמוראים 56 משעה 2:00 עד 3:00

המצפים לכואם לשוש ולשעח לכבודה של תורה
שתפלו ביהמ"ד ועד ביהמ"ד

תנו
במיד
לתורה
ולראשה
עטרה

כי היא לנו עוז ואורה מפז יקרה זכה וברה

קדוש וברוך

הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוז' זיע"א

בראות רבי אברהם דב מחמלניק את הגעשה אמר לרבי ברוכ'ל, מחותן יקר מה נעשה עם הגמרא המלבין פני חבריו ברבים... ופחד לומר ההמשך, בשמוע ר' ברוכ'ל דברים אלו, אמר, מפני מה לא סיים הלמדן (כוונתו על הרה"ק מחמלניק) את המאמר אין לו חלק לעוה"ב? אך מה אעשה שראיתי את הס"מ רודף אחרי האיש הזה להמיתו ולא היה לי שום עצה להצילו כי אם ע"י בזיון ובושה - "טוב לאבד עוה"ז ועוה"ב ע"מ לעשות טובה ליהודי, מה אעשה כשאני רואה ברחוק 400 פרסה שנשרף אצל עני הבית שלו כואב לי המעיים והם כמעט מתהפכים מחמת כאבו ואיך אפשר לראות ס"מ רודף אחרי יהודי ולהחריש, טוב לי לאבד עוה"ז ועוה"ב ולעשות טוב ליהודי.

רבינו שלח פעם את מקורבו החסיד רבי שמואל מטעפליק לשכור עבורו את החנויות במזבוז', חנויות אלו היו מוחזקות בשכירות משך שנים רבות בידי נכדי הבעל שם טוב, ועל כן מלבד נכדי הבעל שם טוב לא קפצו עליהן שוכרים. ביום המכרז הגיע רבי שמואל כשהוא מלוכב בבגדי שבת והעלה את מחיר השכירות ומשך זכה במכרז. כשהביט הרה"ב מהחלון וראה את רבי שמואל מלוכב בבגדי משי קילל אותו שיחלה למשך שנה אחת בחולי הקדחת רח"ל. כשחזר רבי שמואל לרבינו וסיפר מה שאירע לו אמר לו רבינו "פארן פעטער ווייזט מען זיך ארויס מיט אזא בגד - עם בגד שכזה מתארים לפני הדוד רבי ברוך... אף על פי כן הרגיע רבינו את ר' שמואל ואמר לו החליפו לך זאת היינו שמקודם נגזרה עליו מיתה מהשמים ועתה על ידי חלי הקדחת נמתק ענשו.

דביקותו בספר הזוהר הקדוש

הרה"ב היה דבוק מאוד בלימוד ספר הזוהר הקדוש והיה עורך סיום בכל שנה ביום ל"ג בעומר בעת הסעודה שבמהלכה התרחשו גילויים נשגבים. פעם פתח את ספר הזוהר בדף השער ופירש את הנאמר שם "ספר הזוהר" דאס לעכטיגע ספר - הספר המאיר, "מהתנא האלקי" פון דער וואס לערנט אונז גאט - ממי שמלמדנו אלקות הלא הוא רבי שמעון בר יוחאי, הצמיד הרה"ב את ספר הזוהר הקדוש אל ליבו ואמר רבי שמעון איך קען דיר און דו קענסט מיר - אתה מכיר אותי ואני מכיר אותך

ניצוץ מנשמת שלמה המלך

צדיקי דורו העידו עליו שזכה לניצוץ מנשמת שלמה המלך, והרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב היה מספר כי נכח פעם לאמירת שיר השירים של הרה"ב הרגיש כי נפשו כלתה להתדבק בבורא וכמעט שיצאה נשמתו מרוב דבקות כידוע היתה דרכו בקודש טמירה ונעלמת עד מאוד, עבודתו העליונה היתה למעלה מכוחות אנוש גם את הנהגתו המיוחדת של החריפות וההקפדה וסביביו נסערה מאוד ולשם כך היה הרה"ב ר' הרשלי אוסטרופולער משמש כבדחנא דמלכא. על דרכו המיוחדת של הרה"ב המליצו צדיקים את הכתוב (בראשית י"ב, ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן - בחרון היינו כי באותה בחינה של חרון אף עשה ותיקן נפשות ישראל.

נסתלק לשמי רום ביום י"ח כסלו תקע"ב, בשעת הסתלקותו מהעולם מצאו על שולחנו את ספר הזוהר הקדוש פתוח בדף בו נאמר (זוהר אקפד, א) איתרוגאז דאיהו מברכא מעילא ומתתא ואקרי ברוך - יש רוגז שהוא מבורך מלמעלה ומלמטה ורוגז זה נקרא ברוך, היה בכך רמז להנהגתו שעל ידו הרוגז המשיך ברכה וישועה ליחשארל. מנוחתו כבוד במזיבוז' סמוך לצינן זקנו הבעש"ט הק' מדברי תורתו ותולדותיו מפי תלמידיו הק' נקבצו ונאספו בספר בוצינא דנהורא.

לצינו הקדוש. וכאשר מצאו סוף וסוף היכן מצוי הוא, השיב כי הוא מצוי הוא אצל רבי נחמן.

מפיו של זקן מופלג נכדו של רבי ברוכ'ל מקובל הסיפור דלהלן, בילדותו התגדל אצל זקנו הרה"ק ר' ברוכ'ל ממעזיבוז, ביתו היה בית ועד לחכמים והיו מתוועדים שם הרבה מהצדיקים והמפורסמים של הדור כאשר הרה"ב נחשב להרבי של כל הרב"ס, פעם אחת בהתוועדות הצדיקים והחסידים החלו לשוחח אודות רבינו וכמה מן המסובים דברו בו סרה, הרה"ב ר' ברוכ'ל שמע ושתק, כאשר התפזרו המסובים שאל הנכד את סבו מדוע החשית בעת שהאנשים דברו נגד רבי נחמן? נענה רבי ברוכ'ל **צווישן די אלע וואס האבן גערעדט אויף רבי נחמן און יעדער האט געלאכט, וואס ר' נחמן פארמאגט אין זיינע פיאטעס פארמאגן זיי נישט אין קאפ**, בין כל אלה שדיברו כאן על רבי נחמן ושחקו עליו, דע, שמה שיש לר' נחמן תחת כף רגלו אין להם בראשם... כששמע את גודל הערכת זקנו לרבינו גברו אליאתו על שתיקתו ושאל, אם כך אפוא מדוע הבלגת ולא מחית על כבודו? ענה לו הרה"ב דע שיש לו נשמה גבוהה כזו עד שאין יכולת בידו להתקיים בעולם הזה מבלי שיחלקו עליו, המחלוקת וההתנגדות מוכרחות להיות כדי שיוכל להתקיים בעולם הזה, אך אתה תדע מכך כדי שתהא זהיר שלא לדבר בגנותו".

על אף שבתקופה מסוימת נחשב הרה"ב כבר פלוגתא של רבינו היה מתעניין תדיר בשלום רבינו. בעת שרבינו נסע ללמברג לדרוש ברפואים היה שואל תמיד לאחותו של רבינו מרת פערל ע"ה (שרבינו החשיבה מאוד כידוע) לשלמו של אחיה הקדוש. תמיד בעת דברה עמו היתה שואלת מדוע הוא חולק על אחיה, אך הוא לא השיב לה על כך. פעם סיפר לה הרה"ב כי התקשה מאוד בעניין מסוים בזוהר הקדוש ורק לאחר שקיבל על עצמו לא לחלוק יותר על רבינו גילו לו מן השמים את הפירוש. כשחזר רבינו מלמברג סיפרה לו אחותו מה ששמעה מהרה"ב וביקשה מאוד מרבינו לנסוע אל הרה"ב ועל ידי כך ישרור השלום ביניהם, ואכן נסע להיפגש עם דודו.

הניגון הידוע המושר בפי אנ"ש בליל שבת על מזמור "אשת חיל", היו שרים אותו אצל הרה"ב בחג השבועות על הפיוט "אתה נגלית" (פיוט תפילת מוסף ראש השנה) ואת הניגון הידוע בפי אנ"ש על "אתה נגלית" היו שרים על פרק "אשת חיל" ואמר רבינו: **מ'דארף זיי איבער בייטן**, (צריך להחליפם) ואכן מאז נוהגים כך אנ"ש.

מסירות נפש לעשות טובה ליהודי

פעם הגיע יהודי להרה"ב ממעזיבוז, אך היות שלא היה אז זמן קבלת קהל לא הכניסו הגבאי, היות שהיהודי מיהר לדרכו ע"כ נדחק ונכנס בלי רשות. באותו זמן שהו בחדרו הצדיקים הק' מחותניו של הרה"ב - הרה"ק רבי אברהם דוב מחמלניק (שגם היה מחותנו של רבינו ז"ל) והרה"ק רבי יוסף מיאמפעלא בנו של הרה"ק רבי מיכל מזלוטשוב והרבי ר' ברוכ'ל הסתובב אנה ואנה בדביקות.

מכיון שהיהודי נכנס בלי רשות, הקפיד הרה"ב ר' ברוכ'ל והתבטא על כך בחריפות תוך שהוא מבזה אותו ומיד חזר לדביקותו, היהודי שידע שדרכו בקודש של רבי ברוכ'ל להקפיד, ואדרבה השפעות טובות יש בכך לא התרגש מהגערות ונשאר לעמוד בקודש פנימה, כעבור כמה דקות ניעור רבי ברוכ'ל שוב מדביקותו וגער בו וביישל על כך שהוא עדיין בחדר ומיד חזר לדביקותו, גם עתה נשאר היהודי בחדר ולא יצא, כעבור כמה דקות גער בו שוב ר' ברוכ'ל והפעם אף דחפו מחוץ לחדר וליהודי נגרם בזיון גדול לעיני כל העומדים שם.

ברוך בן אדל קדוש מרחם אמו

הרה"ק רבי ר' ברוכ'ל ממעזיבוז נולד בשנת תק"ג לאביו הרה"ק יחיאל מיכל אשכנזי זצוק"ל, ולאיימו הרבנית הצדקת מרת אדל ע"ה בתו של אור שבעת הימים הבעש"ט זי"ע. בילדותו היה כרוך בעקבות זקנו הגדול והקדוש והיה חביב עליו מאוד, קיבל ממנו הרבה אף בשנות ינקותו המוקדמים כאשר יעיד הסיפור הבא, כשהחל הרבי ר' ברוכ'ל להנהיג את קהל עדתו, נסע הרה"ק בעל התולדות לתהות על קנקנו, כאשר נכנס אליו שמח הרה"ב מאוד על בואו וקבלו בשמחה יתירה ואמר לו שבהיותו תינוק החזיקו הבעש"ט בזרועותיו ובאותו זמן אמר תורה לפני תלמידיו, באמצע אמירת התורה נכנסה אמו ונטלה אותו, והיות שבעל התולדות היה בין הנוכחים ביקש הרה"ב שישלים לו את החלק החסר... אמר לו בעל התולדות אם תאמר לי את החלק הראשון אשלים לך את החלק השני, חזר בפניו הרה"ב על החלק הראשון מה ששמע בהיותו תינוק והתולדות השלים לו את הדברים.

כמו כן שמע בינקותו מישוה ששאל את הבעש"ט על מה שנאמר בזוהר הק' (זוהר בראשית צ"ט, א) והנה שלושה אנשים ניצבים לקראתו (בראשית י"ח, ב) מאן אינון שלושה אנשים אלן אברהם יצחק ויעקב, - איך יתכן שבין האנשים שניצבו לפני אברהם היה אברהם בעצמו. והרה"ב היה אז יניק כבן שלושה שנים נענה לזקנו זיידע וואס פרעגט דער אלטער נער, הרי כוונת הזוה"ק למידות הקדושות של האבות.

כשרצה המלמד להתחיל ללמוד עמו בילדותו מסכת בבא מציעא התעקש הרה"ב להתחיל דוקא מסכת בבא קמא, לשאלת זקנו מדוע דווקא מסכת זו, נענה הרה"ב כי מסכת בבא קמא מרמזת על שמו - ברוך בן אדל קדוש מרחם אמו.

את תורתו קיבל מהרה"ק רבי פנחס מקאריץ וכן הסתופף בצילם של המגיד ממעזיטש והרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה בעל התולדות יעקב יוסף, לאחר הסתלקות המגיד ממעזיטש קיבל מרות של הרה"ק רבי מנחם מנדל מויטבסק ודבק בו מאוד.

בשנת תקל"ז לאחר שהרה"ק רבי מנחם מנדל מויטבסק עלה לא"י התיישב ר' ברוכ'ל בטולטשין והתחיל להנהיג שם את עדתו. מטולטשין עבר למעזיבוז שם נהרו המוני חסידים להתבסס מזיו תורתו וקדושתו.

קשריו עם רבינו הקדוש זי"ע

קשר טמיר ונעלם שהנסתר רב בו על הגלוי שררו בין רבינו הק' לדודו הגדול. כבר בעת היכנסו של רבינו לבריתו של אברהם אבינו שהתקיימה בשבת הגדול בשנת תקל"ב, ובה השתתפו דודיו - אחי אימו הצדקת הרה"ק רבי ברוכ'ל ממעזבוז' ואחיו הרה"ק רבי משה חיים אפרים מסדילקוב בעל דגל מחנה אפרים. אחרי הברית נכנסו האחים הקדושים אל אחותם הצדקנית מרת פייגא לברך אותה ואת הרך הנימול, באותה שעה גילה הרה"ב את אשר חזה על הרך הנוולד כי עתיד הוא לגדולות ונצורות, ביקשה אם רבינו מרת פייגא מאחיה שיברך את הרך הנוולד שלא תהיה עליו מחלוקת... ר' ברוכ'ל הניף ידו הטוהרה בביטול ואמר לה - "דאס איז פאר פאלין".

רבינו דיבר הרבה במעלת דודו ר' ברוכ'ל, ופעם אמר, להסתכל בפאנטאפל - נעלי בית של ר' ברוכ'ל הוא סגולה לשמירת הברית.

החסיד רבי ניסן קוואלער מגדולי מקורביו של הרה"ב סיפר שפעם אחת מצא את רבו מודאג מאוד, ובשאלתו על מה עצב הוא, ענה לו כי זה זמן רב שאינו פוגש את הבעש"ט בבואו

רבי ברוך ב"ר שלמה

חתן מוהרנ"ת (ג)

כאמור נעשה ר' ברוך לחתן מוהרנ"ת בשנת תקצ"ג, וכנראה שלערך עד שנת תקצ"ו עדיין נשאר ר' ברוך סמוך על שולחן מוהרנ"ת. כי אנו מוצאים בעלים לתרופה בשנת תקצ"ו שמוהרנ"ת כותב במכתב לבתו שלא תדאג בענין פרנסה, ואם אפשר שתעשה לעצמה מעמד פרנסה (כנראה כדי לבוא לעזר לבעלה שיוכל לישב בבית ה' על התורה ועבודה), ומעורר אותה שיטכס עצה עם בנו הגדול של מוהרנ"ת ה"ה ר' שכנא (שהיה איש חי רב פעלים ובקי בדרכי המסחר) אודות מה לעשות בענין פרנסה.

וזה לשון מכתבו:

מאן דיהיב חיי יהיב מזונא

"ד' ויצא תקצ"ו נעמרבו ... ליבע טאכטער, למען השם זארג ניט, גלייב אין השם יתברך ער וועט אייך ניט פאר לאזן. קוק אוף נידריגע פון אייך, וויפל יונגעלייט גייען אראפ פון קעסט און האבן דאס אויך ניט. פאלג מיך אין זארג ניט אויף מארגען, אויב סע מיגליך זאלסטו דיר מאכין עפעס א פרנסה, מה טוב. אז בני ר' שכנא וועט דא זיין, בעט אים ער זאל מיט מיר שמוסין איין עצה, **טאמער קאנסטע דיר עפעס א פרנסה מאכן. נאר למען השם לעת עתה זארג גאר ניט, גאט איז גרויס, דער וואס גיט לעבן דער גיט פרנסה.** ווייטער האב אייך קיין צייט ניט צי שרייבן זייט גזינד אין פרייליך.

מה יפה ירושתנו

ליבע קינדער, גילויבט איז השם יתברך אז מיר רייסין ניט קיין הייליגע ספרים, און מיר לערנען נאך זיי. ברוך השם מע האט עפעס ציא לערנען. **גילויבט איז השם יתברך איך האב אייך שוין גיגעבין א גוטע ירושה אויף אייביג, קיין עושר אין דער וועלט קאן אזוי אה ירושה ניט לאזן.** מיר האבין זיך ברוך השם גאר ניט צוא שעמין. דברי אביך המדבר באמת. נתן מברסלב (סי' ר"ח).

לזכור את התכלית ככל יום!

ועתה נעתיק מכתב נוסף שכתב מוהרנ"ת לחתנו, מלא בדיבורים קדושים ומעוררים:

"ה' כ"ו למב" תקצ"ו נעמרבו. **רב שלום לכבוד אהובי חתני כנייב יודידי הרבני המופלא מו"ה ברוך נ"י.** מכתבך קבלתי אתמול, ונהנתי בשמעי משלומם הטוב, הנה הפאסט עדיין עומד בבית, ואיני יודע כלל מתי יצא, יתר מזה אין חדש להודיעך, ומוסר כתב זה נחוץ מאד ואי אפשר להאריך, השם יתברך ירחם על אביכם [הר"ר שלמה מבראהילוו מבאי ביתו של מוהרנ"ת] ועליכם, וירחיב ידו וימלא כל מחסורכם.

ועיקר ההתחזקות והבטחון הוא על ידי התחזקות בתורה ותפלה כל היום, כי העולם צל עובר ואיך שיהיה נבלה בשוה (עיין שיחות הר"ר סי' נ"א), ואין מלוין לו לאדם וכו' (אבות פ"ו מ"ט), ואם כי הכל יודעין זאת צריכין לחזור ולזכור זאת בכל יום, ולא על חינום הזכיר לנו התנא זאת אף על פי שידוע לכל, כי אם להזכיר את האדם שלא ישכח בכל עת את תכליתו הנצחי, והשם יתברך יאריך ימיכם ושנותיכם בטוב ובנעימים. נתן מברסלב (סי' רכ"ב).

"ידעתי שהם מצפים מאד לראות מכתב מאתי"

והנה, ר' ברוך היה משתוקק בכל פעם למכתבי של חותנו מוהרנ"ת, וכפי שמונן גם מאחד המכתבים שכתוב מוהרנ"ת בזה הלשון:

"א' נח תקצ"ז ברסלב ... ויקבל המכתב לחתני נ"י, וישתדל לשלחו על ידי איש בטוח, וגם יוסיף לכתוב בעצמו כרצונו, ויודיענו אם שלח מכתבי לידם לבראהילוב כי הוא מצוה גדולה, **כי ידעתי שהם מצפים מאד לראות מכתב מאתי**" (סי' רל"א).

איש עֲדָלָמִי וְיִשְׁמוֹ חִירָה

זהב, שלשה אלפים ות"ק אמה על שלשה אלפים ות"ק אמה, וקבע בו אבנים טובות ומרגליות אמה על אמה והיה מראה מכאן ומכאן, מכאן נעשים ברקים ומכאן נעשים זיקים, והיה מזדעזע עצמו ואותם האבנים מתבקעות אלו עם אלו ונשמעים הרעמים.

ומוסיף המדרש לספר:

אמר הקדוש ברוך הוא ליחזקאל: בן אדם, אמור לחירם מלך צר מה אתה מתגאה? ילוד אשה אתה!

אמר לפניו יחזקאל: רבש"ע, היאך אני הולך אצלו והוא תלוי באויר?

באותה שעה הביא הקדוש ברוך הוא רוח בציצת ראשו והעלהו אצל חירם. כיון שראה חירם ליחזקאל נבהל ונזדעזע. אמר לו: מי העלך לכאן? אמר לו הקדוש ברוך הוא, כך ציני.

ואז חירף וגידף יחזקאל את חירם, כנאמר בספר יחזקאל (יחזקאל פרק כח) "על אֶרֶץ הַשְּׁלֶכְתִּיךָ וגו'". וניבא לו על מפלתו על שעשה את עצמו לאלקות, ואכן אח"כ נחל מפלה גדולה ומת מיתה משונה, הוא יחד עם כל הרקיעים שלו.

מצינו כמה פעמים בחז"ל על איש שהיה קיים בכמה דורות עם שמות שונים, וחז"ל אמרו עליו שהוא היה איש אחד. והאר"י ז"ל מפרש הכוונה שהיו נשמה אחת. כמו על בלעם, שהתרגום יונתן (במדבר כ"ה) אומר עליו שהוא לבן, כי הוא היה הנשמה של לבן, אבל על חירה איני יודע אם זה היה בפשטות שחי כ"כ, או שהכוונה שזו היתה אותה הנשמה.

כל שם שהתורה מזכירה אין זה בסתם, כי אם - או נשמה גדולה בקדושה או נשמה גדולה בסט"א, וכל פרט מהתורה הקדושה יש בו עניינים נפלאים ורמים שסוף כל סוף נזכה להבינם כל אחד לפי בחינתו, וכן גבוה מעל גבוה דברים שכיסה עתיק יומין, לכן מצינו בתורה הרבה דברים מופשטים ותמוהים, לרמז לנו שזה דבר נצחי ועוד יבוא היום שאם נזכה נבינם.

כך גם. בהדלקת הנרות הקדושים שעל ידם ממשיכים את אור האמת לדעת מה חשוב ומה יקר באמת, ולא לתת לעבד-הגוף כי ימלוך. וכדבריו הבורערים של רבי נתן: "צפה השם יתברך שהעכו"ם מתגברים על ישראל וישראל יהיו בגלות זמן רב מאד ומתגבר בן העבד על בן המלך ח"ו", עד שגם בין ישראל בעצמן מתגבר השקר על האמת, על כן נתן לנו מצוה הקדושה הזאת של **חנוכה שעי"ז יש לנו כח להמשיך אור האמת בכל שנה ושנה,** כדי לבטל זוהמת העבד שהוא השקר ולהגדיל שם בחינת בן המלך האמת" (ליקוטי הלכות, ברכת השחר ג, ט).

בכל לב ונפש נודה ונהלל ונמליך את הנשמה שבנו, לתת לה את כבודה ויקר תפארתה, ולהכריז בכל עוז כי מעלתנו וגדולתנו היא אך ורק עבודת בוראנו, ואילו חיי הגוף והנאותיו הינם רק טפל ובטל למלך מלכו של עולם תורתו ומצותיו הנצחיים. והיא שתאיר לנו לכל השנה כולה את האמת הלזה לחיותנו לנצח.

על 'חירה' חבירו של יהודה בן יעקב אבינו - שנזכר בפרשת השבוע: "חִירָה רִעְהוּ הַעֲדָלָמִי" (בראשית לח יב) - מובא בחז"ל (ילקוט שמעוני מלכים רמז קעט) שבתחילה היה אדם גדול, והוא אהב את שבט יהודה.

ומובא במדרש (שם) שחירה העדולמי הוא חירם מלך צור שאהב את דוד המלך כמו שנאמר: "כִּי אֶהְבֵּה הָיָה חִירָם לְדָוִד כָּל-הַיָּמִים" (מלכים א' ה טו), ועזר לשלמה לבנות את בית המקדש, כנאמר: "חִירָם מֶלֶךְ-צוּר נָשָׂא אֶת-שְׁלֹמֹה בְּעֵצֵי אֲרָזִים וּבְעֵצֵי בְרוֹשִׁים וּבְזָהָב לְכָל-תְּפָצוּ" (שם ט יא). וזהו חידוש גדול, כי לפי דברי חז"ל חי קרוב לאלף ומאתיים שנה.

אך לבסוף חטא וטעה ועשה את עצמו לעבודה זרה, ועשה שבעה רקיעים זה על גבי זה, כי חשב שיש לו כח אלקות.

וכך מסופר במדרש (ילקוט שמעוני יחזקאל רמז סו):

חירם מלך צר היה, גאה ומתגאה עד מאד. מה עשה? כננס לים ועשה לו ארבעים עמודים של ברזל מרובעים ארוכים שיעורם שוה והעמידם זה כנגד זה, ועשה שבעה רקיעים וכסא וחיות ורעמים וזיקים וברקים. "הרקיע הראשון" עשה של זכוכית ת"ק אמה על ת"ק אמה ועשה בו חמה ולבנה וכוכבים. "הרקיע השני" עשה של ברזל אלף אמה על אלף אמה וסילון של מים מפריש בין ראשון לשני. "השלישי" של ברזל, אלף ות"ק אמה על אלף ות"ק אמה, וסילון של מים מפריש בין שני לשלישי, ואבנים מגולגלות עשה ברקיע, של ברזל, שהיו מתבקעים אלו עם אלו ונשמעים כמו רעמים. "הרקיע הרביעי" עשה של עופרת, שני אלפים אמה על שני אלפים אמה, וסילון של מים מפריש בין שלישי לרביעי. "הרקיע החמישי" של נחשת, ועשאו שני אלפים ות"ק אמה על שני אלפים ות"ק אמה, וסילון של מים מפריש בין רביעי לחמישי. "הרקיע השישי" של כסף שלשה אלפים אמה על שלשה אלפים אמה, וסילון של מים מפריש בין חמישי לשישי. "הרקיע השביעי" של

המשך מעמוד א'

על זכיינתו הנצחיית הרוחנית, אלא להודות בפה מלא ובנפש חפצה ובלב מרומם, להדגיש מה יקר ומה חשוב אצלנו, כי האמונה תולה בפה של אדם (לקו"מ ח"ב מד), ובכח הודאתנו אנו מעצימים את אמונתנו מה יקר באמת ומיהו האדון ומיהו העבד, להשריש בלבנו את האמת הזך "כי אין כל העולם כולו עם כל תאוותיו ויסוריו והבליו כדאי כנגד נקודה אחת של מצוה אחת שכל אחד מישראל זוכה בכל יום" (ליקוטי הלכות, כלאי

בהמה ד, ט).

כל העולם כולו עם כל תאוותיו מצד אחד, ונקודה קטנה של מצוה רגילה שכל אחד מאתנו חוטף בכל יום, והנקודה הזאת מכריעה את הכף לאין שיעור וערך. זוהי ההודיה של חנוכה; לשמוח ולהודות על הזכיייה האמיתית שלנו ולהגביר את ערך המתנה הנשגבה של חיים הרוחניים שזכינו להם בנסים אלו, ובכך אנו נלחמים בעצם בתרבות יוון.